

Digitalitet i förskolan

ASKUNGE

Nea Elyousoufi

ISBN 978-91-7767-048-3
© 2018 Nea Elyoussoufi och
Askunge Thorsén Förlag AB

Produktion Mirvi Unge Thorsén
Foto Nea Elyoussoufi, Shutterstock

Första upplagan
1

Denna bok uppfyller miljökraven
för märkning med Svanen.

Tryck
DanagårdLitho, 2018

Kopieringsförbud
Detta verk är skyddat av upphovsrättslagen! Det är
inte tillåtet, enligt avtal med Bonus Presskopia, att
för undervisningsbruk kopiera ur denna bok.
Den som bryter mot lagen om upphovsrätt kan
åtalas av allmän åklagare och dömas till böter eller
fängelse i upp till två år samt bli skyldig att erlägga
ersättning till upphovsman/rättsinnehavare.

ASKUNGE

Askunge Thorsén Förlag AB,
Mjölnavägen 16, 131 31 Nacka
08-30 95 75, 073-951 13 93
www.askunge.se
e-post: askunge@askunge.se

Innehåll

Inledning	4
Digitalitet i förskolan	6
Vad, hur och varför?	7
Adekvat digital kompetens	10
EU:s åtta nyckelkompetenser	11
Fyra aspekter av digital kompetens	12
Vad innebär digital kompetens?	13
Barns integritet	18
Pedagogens roll och förhållningssätt	20
Arbetet med digitalitet	22
Rektorns roll	23
Kollegialt lärande	24
Pedagogisk dokumentation	27
Den pedagogiska dokumentationens systematik	28
Samla in dokumentation	29
Reflektera kring materialet	30
Pedagogisk dokumentation med stöd av digitalitet	34
Barns egna dokumenterande	39
Digitala verktyg	41
Lärplattan	43
Cloud QR	45

iMotion	48	Reflektion med projicering	85
HP Reveal	49	Öppna upp möten	86
Osmo	51	Makey Makey	89
Marbotic	54	Programmera med Scratch	90
TAKK och digitalitet	57	Interaktiva lärmiljöer med Makey Makey och Scratch	91
Digitalt skapande och berättande	60	Interaktiv dokumentation	91
Animerade filmer	61	Ljudsätt barnens skapande	92
Musik	62	Vårdnadshavare – inflytande och kommunikation	94
Estetiskt skapande och berättande	62	Inskolning	95
Modersmål	64	Dokumentation	95
Modersmålsstödande övningar	65	Veckobrev	96
Ett källkritiskt tänkande	66	Föräldramöte	96
Green Screen	67	Utvecklingssamtal	97
Programmering	71	Mini-workshop	97
Analog programmering	72	Steg-för-steg	98
Digital programmering med lärplatta	73	Exit ticket	108
Blue-Bot	74	Appar – sidhänvisningar	110
Blue-Bot-övningar	75	Tack	111
Sphero	77	Referenslista	112
Digitala lärmiljöer	81		
Digitalt mikroskop	82		
Uppbyggnad av olika lärmiljöer med projektorn	83		

Inledning

Den digitala kompetensen hos pedagoger skiljer sig åt från pedagog till pedagog och orsakerna till kompetensklyftorna är många. Förskolans uppdrag innefattar bland annat att förbereda barnen för ett digitaliserat samhälle samt att ge barnen förutsättningar att utveckla en adekvat digital kompetens.

I och med den reviderade läroplanen, som träder i kraft i juli 2019, och de nya målformuleringarna behöver även vår digitala kompetens stärkas. Syftet är att arbeta för en likvärdig förskola där barnen ges förutsättningar att utveckla de förmågor och kompetenser som de behöver i vidare utbildning men också i framtiden.

Det har funnits en stor efterfrågan på en bok som tydligt och konkret lyfter fram hur man kan arbeta med digitala verktyg i förskolan. Även jag sökte efter en sådan bok när jag höll workshops om digitalisering för mina kollegor i mitt yrke som IKT-utvecklare. Denna bok är tänkt att vara ett stöd, både för er pedagoger och i ert digitaliseringsarbete.

Digitalitet i förskolan, är indelad i tre delar. Boken inleds med ett resonemang kring digitalitet, adekvat digital kompetens och barns integritet samt pedagogernas roll, det kollegiala lärandet och pedagogisk dokumentation.

Syftet med innehållet i den första delen är att skapa en gemensam förståelse om vad digitalitet i förskolan kan innebära, samt vikten av att vi reflekterar, analyserar och fördjupar vår kunskap om digitalitet där barnen är i fokus.

I bokens andra del finns tips och inspirerande exempel på hur man kan använda sig av olika multimodala och digitala verktyg för att främja barns utveckling och lärande.

I bokens tredje och avslutande del finns steg-för-steg-anvisningar hur man kan använda sig av olika appar och digitala verktyg.

Min ambition är att ni som pedagoger finner innehållet i boken inspirerande och att den leder till nya insikter, gemensamma reflektioner och vidare arbete med digitala verktyg – utifrån era barns processer och utbildningens styrdokument.

Med det sagt hoppas önskar jag er lycka till i ert digitaliseringsarbete. Mer inspiration kring mitt arbete med digitalitet i förskolan finner ni på @pedagog.inspiration på Instagram och www.pedagoginspiration.com.

Nea

” För mig handlar digital kompetens om förmågan att tänka datalogiskt, att analysera och kategorisera olika händelseförlopp och att tänka kritiskt och strategiskt. Jag ser digitala verktyg som demokratiska verktyg – att ha adekvat digital kompetens är en biljett in i samhället. Därför ser jag det som en del av arbetet med en likvärdig förskola där alla barn ska ges lika förutsättningar.

Maria Malkert, förskollärare Helsingborg

” I en Reggio-inspirerad förskola ska vi ge barn tillgång till de 100 språken. Digitaliteten ger barnen ytterligare ett språk att uttrycka sig i. Det blir en viktig tvärvetenskaplig förbindelse mellan olika material och utforskande med hjälp av olika digitala verktyg.

Vi pedagoger kanske känner oss lite osäkra med dessa verktyg men det handlar om att vara medforskande och att tillsammans tillskanska oss kunskaper i dessa sammanhang.

Isabella Sundin, förskollärare Raul Wallenbergs förskola Vega

” Digital kompetens för mig i förskolan är att man ska kunna använda digitala verktyg i pedagogiska sammanhang med barnen, man ska kunna använda digitala verktyg för att utmana barnen ytterligare i sitt lärande. I nästan alla pedagogiska sammanhang kan du tillföra digitala verktyg det gäller bara att ha kompetensen och en bra syn kring detta, och framförallt viljan och modet att använda digitala verktyg!

Ida Selander, förskollärare, Härjedalens kommun

” För mig innebär digital kompetens ett ytterligare sätt att utforska, tillägna sig kunskaper och förstå sin omvärld. Barnen blir medvetna över sitt eget lärande då vi tillsammans kan reflektera kring barnens upplevelser av undervisningen. Barnens framtid och lärande kommer till stor del ske med digitala medel. Om förskolan ska lägga grunden till det livslånga lärandet måste vi rusta barnen med digital kompetens.
Åse Björk, förskollärare Borås

” För mig är digital kompetens en demokratisk möjlighet och rättighet, den möjliggör deltagande i samhället på ett sätt som tidigare varit få förunnat. Därför måste den spridas brett till alla – från förskolebarn till pensionärer.

Liselott, barnskötare, Norrköping

” Digital kompetens innebär för mig att få möjligheten att lära sig att använda sig av tekniska verktyg och internet/olika sökmotorer/appar för att expandera lärandet i flera dimensioner d.v.s. att man kan söka sig fram/lära sig kunskap på oändligt många olika sätt än att endast via en bok.

Digital kompetens är viktigt i förskolan då vi lever i ett föränderligt samhälle där tekniken finns med oss överallt och därför är det viktigt att barnen redan i yngre åldrar slussas in i den kompetensen för att de redan i tidig ålder ska få möjligheten att själva upptäcka och utforska dels digitala verktyg men också att lärandet kan ske på olika sätt och att få syn på sitt egna lärande med hjälp av digitala verktyg.

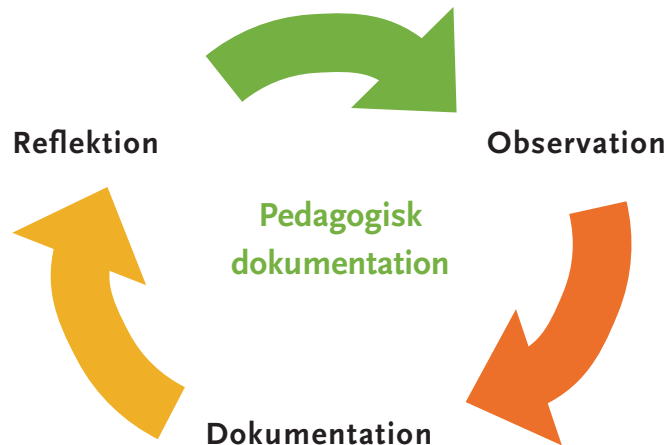
Angelica Motor, förskollärare Stockholms kommun

Barns delaktighet är grundläggande i arbetet, både när det gäller att dokumentera men även kring reflektionen av det insamlade materialet. Det är barnens reflektioner och frågeställningar som blir betydelsefulla för oss hur vi väljer att gå vidare.

Underlaget från den pedagogiska dokumentationen används som grund för att koppla det systematiska kvalitetsarbetet till vardagen samt för att kontinuerligt utveckla och förändra den pedagogiska utbildningen.

”Syftet med utvärdering är att få kunskap om hur förskolans kvalitet, dvs. verksamhetens organisation, innehåll och genomförande kan utvecklas så att varje barn ges bästa möjliga förutsättningar för utveckling och lärande. Det handlar ytterst om att utveckla bättre arbetsprocesser, kunna bedöma om arbetet sker i enlighet med målen och undersöka vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra förutsättningarna för barn att lära, utvecklas, känna sig trygga och ha roligt i förskolan.”

Förskolans läroplan 2018

Fotografering

Den snabbaste metoden för att synliggöra barnens lärprocesser är att fotografera. Med hjälp av en kamera eller en lärplatta fångar vi en situation på bild som vi sedan kan använda för att minnas och berätta om den.

Om vi tidigt engagerar barnen att själva ta bilder på vad de vill synliggöra kan vi genom foton och de dialoger som vi har tillsammans med barnen se ett annat perspektiv på barnens lärande. Det ger barnen möjlighet att dela med sig av sitt perspektiv och vara delaktiga i dokumentationsprocessen.

Exempel

- Välj vad ni vill synliggöra med hjälp av kameran genom att fotografera just det. Det kan vara att fotografera en process i en aktivitet, barns undersökande av material, miljön eller samspelet mellan barnen.
- Låt barnen vara delaktiga i att fotografera.

”Arbetslaget ska skapa förutsättningar för barnen att utveckla sin förmåga att kommunicera, dokumentera och förmedla upplevelser, erfarenheter, idéer och tankar med hjälp av olika uttrycksformer, såväl med som utan digitala verktyg.”

Förskolans läroplan 2018

En grundläggande faktor i användandet av digitala verktyg är att vi inte missar att det är pedagogiken som ska stå i fokus, där lärande och undervisning ska möta det digitala och analoga i ett gemensamt syfte och mål. Därför är det viktigt att alltid ha en gemensam utgångspunkt baserat på barnens läroprocesser, pedagogisk dokumentation och våra styrdokument för att inte hamna i *happeningens*.

”Förskolläraren ansvarar för att varje barn får använda digitala verktyg på ett sätt som stimulerar utveckling och lärande.”

Förskolans läroplan 2018

Steg-för-steg-anvisningar

Ljuda och programmera med Scratch

I tidigare kapitel berättade jag om interaktiva lärmiljöer och skapande som man ljudsätter genom att programmera med Scratch. Jag beskriver här hur du ska göra för att skapa egna ljud som du använder till Makey Makey.

För att skapa egna projekt och kunna programmera med Scratch behöver du börja med att gå in på <https://scratch.mit.edu> och skapa ett användarkonto. När du har gjort det så ska du trycka på fliken som heter *Skapa*.

Här är alternativen som du finner i ljudmenyn.

= Välj befintliga ljud från det inbyggda ljudbiblioteket i Scratch.

= Spela in eget ljud med datorns mikrofon.

= Ladda upp ett befintligt ljudklipp som du har på datorn.

Digitalitet i förskolan

Hur kan vi arbeta med och införliva digitala verktyg som en naturlig del i barnens vardag – i meningsfulla sammanhang?

I dag föds barn in i en digital värld som är präglad av olika sorters digital teknik och ett ständigt informationsflöde. Det ställer nya krav på dig som arbetar som pedagog i förskolan.

Förhoppningen med boken är att jämna ut de kompetensklyftor som finns gällande pedagogers digitala färdigheter och ge stöd i digitaliseringsarbetet.

Första delen av boken inleds med ett resonemang kring digitalitet, adekvat digital kompetens och barns integritet samt pedagogernas roll, det kollegiala lärandet och pedagogisk dokumentation.

I bokens andra del finns konkreta exempel på aktiviteter och arbetsätt som skapar förutsättningar för att främja barns lärande med stöd av digitala verktyg.

Bokens tredje och avslutande del innehåller steg-för-steg-anvisningar till hur du använder de olika apparna.

Författare till **Digitalitet i förskolan** är *Nea Elyoussoufi*.

Nea arbetar som IKT-utvecklare på förskolor i Stockholmsområdet och håller workshops för pedagoger. Hon driver även Instagramkontot [pedagog.inspiration](https://www.instagram.com/pedagog.inspiration) där hon delar med sig av sitt pedagogiska arbete i syfte att inspirera pedagoger runt om i Sverige.

ASKUNGE

www.askunge.se

ISBN 978-91-7767-048-3

9 789177 670483